

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України

№ 159 (659) • Субота, 21 серпня 1993 року • Ціна 40 крб.

ДЕНЬ НЕЗАЛЕЖНОСТІ — СВЯТО, ЯКЕ ЗАВЖДИ З НАМИ

Україно-мату! Встала ти з руїни,
На твоїй дорозі все хрести, хрести...
Перші твої кроки кволі, як в дитини —
Ох, як важко босі по стернині йти!

Віктор ЗУБАР

НАС ВІТАЮТЬ

Напередодні другої річниці проголошення незалежності України на ім'я Президента Л.Кравчука почали надходити поздоровлення від глав іноземних держав.

Зокрема, Президент Росії Б. Єльцин сердечно поздоровив народ України і особисто Л. Кравчука з цією світловою подією. Побажавши всім українцям громадянським успіхів та процвітання, він висловив впевненість, що взятий обома Президентом курс на зміцнення друж-

ніх, рівноправних, партнерських відносин між Російською Федерацією та Україною отримає свій подальший розвиток як безперечно пріоритетний в державній політиці обох країн.

Королева Великобританії, Єлизавета II тепло поздоровила Президента та народ України з зв'язку з Днем Незалежності й побажала щасливого та квітучого майбутнього.

«В цьому другому році своєї неза-

лежності, — зазначається в привітанні Президента ФРН Ріхарда фон Вайцеккера, — Україна ще більше закріпила своє становище у світі». Р. фон Вайцеккер запевнив, що Німеччина й надалі підтримуватиме Україну на складному шляху інтеграції у світову Європу.

Поздоровлення також надійшли від Голови КНР Цзяня Цзєміна, керівника Лінійської Державної Муніципальності Кадаффі, Президента КНДР Кім Ір Сена.

У ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Президія Верховної Ради України вирішила скликати пленарні засідання сьомої сесії Верховної Ради України 26 серпня цього року.

Офіційно

Учора Президент України Л.Кравчук прийняв Надзвичайного і Повноваженого Посла Німеччини в нашій державі Х.Фон Бассеяццу у зв'язку з його від'їздом на батьківщину. Того ж дня відбулася зустріч Л.Кравчука з групою представників грецької фірми «Варіс Вардіноніс». Під час бесіди обговорювалися питання, зв'язані із забезпеченням України нафтою та будівництвом танкерів.

24 серпня 91-го. Кінець кімби і початок початків. Історичний крутозам, до якого для України був один шлях — «Інтернаціональний смі» остаточно втрачає себе: мову, культуру, традиції. Перетворення в своєрідний союзник банкрутства, який рідніться від нього так, що люди спливають в ньому «на ямке всеобщого помпання», а вчора, остраженими, сльозами, як плачуть, «Нес Гала воду» чи «Ти ж мене підмаула...» Паралокс парадокс — ностальгія на рідній землі. Але був той серпень. І вже нід нас заважає істинність того, що написана на плакаті.

**МАТИНКО УКРАЇНО.
- МИ НЕ РАБИ,
- МИ ВІЛЬНІ!**

Хтось із політиків сказав: коли сидять за столом, то не воюють. А це так важливо, коли не всі остаточно усвідомили, що сталося. Коли одна «сестра» більше не загоріла бути «молодошою», а «звичайно старша сестра» рятують зрозуміла, що не буде саме такою, коли нема «звичайно молодшою». Це болючий процес, коли хтось відкрито заявляє про законні права на своє, а комусь здається, що посягають на його.

Істина одна, а претендентів на волю повноту її бачить.

У вересні 91-го збрини вже перші коли новим ідеологією, бо голосували не стиснутими кулаками, а відкритими руками. Голосували за те, що не мають територіальних претензій одні до одних. Тоді піднесені руки були, як антени, настроєні на йотування злого гуду. Тоді спрацювало. Сьогодні, здається, знову треба за сні...

То зовсім різний рід: бути набавити старшим за державу й бути майже ровесником. Комусь творити її, так і не сформулюючи тягар минулого, але усвідомлюючи, що доля все-таки була до нього щедра, а комусь купитися в тій щедросі й рости

разом з державою. Естафета поколінь, виявляється, — це не вигадка пропагандистів, а засіб роботи життя безперерпного. Головине — зрозуміти це самому і передати дітям. Вони, слава Богу, в Україні це є...

Коли державі тільки два роки, то перші ровесники — вже визначений коаліції. З точки зору вісності — так, бо, як спілалася в одній з пісень, «милоттєвості спрєсовані в стоїтїтї». А тут же не миттє-

вств, тут цілий рік. Мн його прокидали, і мн були першими. Можливо, тому й було ніколи так тихо, було так тяжко й зараз...

Фото Михайла САЧКА,
Олександра КЛИМЕНКА.

Інтерв'ю Л. Кравчука українському телебаченню

Ситуацію в Україні найбільш чітко можна бачити, вивчаючи, прийнявши, два важливі політичні моменти: проблема референдуму і проблема економічного союзу. Про це заявив 19 серпня Президент України Леонід Кравчук в інтерв'ю українському телебаченню.

Щодо референдуму, то Леонід Кравчук вважає, що зараз потрібно прийняти рішення про дострокову вибори парламенту і національно-політичний Рад. Треба також визначитися щодо того, яку державу ми будемо будувати, чи президентську, чи парламентську, чи парламентсько-президентську. Якщо народ виконає волю на референдумі, то обертатиметься парламент. Він обиратиме уряд. А інститут президентства зберігає історичну спадщину. І не можна витираючи кисті на референдумі, не треба заганяти підпункти ситуацію.

Кравчук вважає, що проблема економічного союзу, Леонід Кравчук наголосив на тому, що він виступає і виступає за інтеграцію. Він вважає, що це ідея належить Україні. Потім урядові було поручено підготувати проект відповідної угоди. Зараз треба вже обговорювати конкретну угоду. Якщо підписати угоду, то вона має бути реалістична, відповідна обсягом забезпечення економічній і політичній незалежності кожної держави. І Україна, і Росія, і Білорусь.

Відомо, коли на запитання стосовно законності існування збройних формувань УНА-УНСО, Президент відзначив, що вони діють поза законом. І не сподіваюся на протиправні дії окремих членів УНСО, які відкрито 15 кримінальних справ. По фактах злочинів, дій нестаття відповідно до закону.

Справа в тому, що зараз твориться нове законодавство. Багато проблем, і не всі зрозуміли можливі координати.

Леонід Кравчук повідомив, що з вересня в Криму відбуватиметься його зустріч з Президентом Росії Борисом Єльциним. Зараз над документом, який буде підписано, працюють уряди Росії і України. Значення місця в інтерв'ю було приділено серйозним подіям, значення Президент. Коли то Кравчук прибув військовим делегатом на чолі з генералом Валерієм Кравчуком, Україна ще була в складі Союзу. І ми розуміємо, які сили існують, щоб примусити замовчати про нашу незалежність, щоб не сподіватися на те, що це було можливо з цим, що не є співрозмовником. Тому ще СРСР почав закінчуватися. І всім було зрозуміло, що імперія розпадається. Така не всі знали, як швидко це станеться і чи

можливо ми зробили це мирним шляхом. Засуду та незалежності держава, що виникли одразу після її падіння, виявляється в тому, що ми все ж таки змогли зберегти мир. Коли б та швидко не утворилася незалежна держава, то конфлікт між би розгорівся. С в інша точка зору. Можливо, причина конфлікту в тому, що розвалився Союз. Але, пригадайте, проблема Кравчука виникла ще за Союзу. Причина не в цьому. Причина в тому, що держава існувала з допомогою сили і диктатури.

Наша держава, сказав на закінчення Президент України, залишає світот. І вона буде. Сьогодні нашою головною задачею на тлі того є економічного становища, яке склалося, але є держава. І все ж таки існують перешкоди. З сими в високості, з яких створюється господарство держави. Спроби існує неможливо. І економічній є якісь кроки вперед. Особливо радують цього року здобуті сільськогосподарські урожаї. Уже заготовлено 11 мільйонів тонн хліба. І хоча скористатися, щоб не раз підготувати нашим хліборобам, селянам, та в усім, що був причетний до врожаю, за чужу працю, яку проведено в надзвичайно складних умовах.

Сподіваюся і добрих наслідків, збільшення нашої, шксти, добра, здоров'я всім жителям України.

Нагороди до Дня Незалежності

У переддень свята Президент України Леонід Кравчук видав Указ «Про нагородження Почесною відзнакою Президента України за видатні заслуги в різних галузях народного господарства, науки, культури, спорту» Балою О. С., майстра спорту України міжнародного класу, чемпіона світу 1993 року з фігурного катання на ковзанях Бондаря Г. В., завіскафедри Донецького медичного інституту, доктора медичних наук, професора, Венгера В. С., команди 28-ї мексиканської дивізії, генерал-майора Зюбіцького С. Я., генерал-майора директора орендного проєкту-бульварного «світанку» «Білоцерківський лобуд»; Караванова М. О., бригадира буварів домогного цеху Дніпропетровського металургійного заводу, Костюка П. Г., віце-президента АН України, директора Інституту фізіології імені О. Богомольця, доктора біологічних наук, академіка АН України, Новикова Б. І., генерального директора виробничого об'єднання «Луганський верстатобудівний завод»; Придана Омельяна, громадянина США, директора Інституту соціології імені А. Кримського АН України, Прокиньського І. І., начальника відділу охорони громадського порядку управління внутрішніх справ Київської області, підполковника, Солоникова А. Б., соліста Національного академічного театру опери та балету України імені Т. Шевченка, народного артиста України, Чеботова О. М., коменданта колективного сільськогосподарського підприємства «Авангард» Балтського району Одеської області, Ченця І. М., письменника; Шевчука Т. В., голови кооперативного сільськогосподарського підприємства «Мрія» села Турків Заліщицького району Рівненської області.

Указом Президента України призначено спеціальне звання генерала внутрішньої служби України міністру внутрішніх справ України генерал-полковнику внутрішньої служби Василюшину А. В., почесне звання «Заслужений працівник культури України» — організаторові української громади в Мінську Комюсто Н. Я.

21 серпня 1993 року. № 159 (659)

У нашому, Каховському районі, зібрано високий урожай ранніх зернових: по 38,5 центнера з кожного гектара. А радгосп «Авангард» вишов у лідери серед інших господарств — взяли з гектара по 62,1 центнера хліба.

Нийшнього року на врожай працювало все село. Не стояв осторонь і сільрада. Депутати організували, азія під контроль безперерйну роботу збиральних агрегатів, обслуговування живварів.

великі проблеми, не вистачає продуктів харчування, побутових товарів. Про це найохочіше говорять ті, хто зник у житті шукати легких шляхів. Наші селяни зрозуміли: шлях до благополуччя зміцнення незалежності держави лежить через кожного правдивика, жителя села.

Леонід БАРАНОВ,
голова Чернянської сільради
Каховського району.

Херсонська облiсть

Точка зору

В.Пилипчук: ПОТРІБНІ ПРОФЕСІОНАЛИ

Комісія Верховної Ради з питань економічної реформи і управління народним господарством — працює. До речі, цього року її голова, В.Пилипчук обраний вдруге (включений впадок) віце-президентом Комітету економічного співробітництва в Європі у рамках НБСЕ. Визнають як економісти і приважують. А тим часом реформи у нас йдуть. Що робить особисто В.Пилипчука оптимістом?

— Потенціал України, даний їй Богом і визначений зарубіжними експертами, країна не може використати належним чином, тому чища за рівнем життя, має перспективу вийти в першу десятку країн. На сьогодні ми десь на 149-150 місця у світі. Нестабільність у нас викликана відсутністю реформ, яка, на жаль, породила неспроможним парламентом, бездіяльністю уряду і Національного банку, дає немає «критичної маси» (51%) ринково мислячих діячів. А вони — похідні від роботи парламенту. У нас породжені нашим парламентом. Їх батьки — такі і діти. І це не вина уряду, банку, парламенту — це їх біда. Але одночасно біда всього народу України. Хотілося зробити цій Верховній Раді

Після Україною стало доведення завдання. Перше – добитися суверенітету політичного, економічного, військовического на адміністративній території суверенітету – такі, як власна грошова одиниця, банківська, податкова, бюджетна системи, власні збройні сили, митниця, право власності на землю, право власності Верховна Рада вирішила. І друге завдання – провести трансформацію суспільного життя: перехід від демократичної цивільної до демократичної влади на законодавчу, виконавчу, судову і перехід від економіки кримінальних і дистрибуцій до економіки вільного ринку. Це не спросталося, бо мали можливість це зробити. Грою злязали політичні зміцнн. Тому, аконичив свою історичну місію по першому питанню, вони не могли не звернутися до другого питання на відпочинок. А на його місці вже прийшли новий, професійний склад парламенту, що виконає друге завдання трансформації суспільства – прийняти розроблені парламентом закони. Нинішній етап – трансформації суспільного життя – аймає, що в парламенті були професіонали, які виконають друге завдання трансформації суспільства.

— провести економічну реформу, здійснити перехід від авторитарної до демократичної форми управління, створити нову державу, яка не має парламентського характеру. На думку, яка не була. Парламент — це не партійний орган, а саме як і уряд, охороняє організацію парламенту, не розв'язання політичних суперечностей трансформації держави. Треба за

[illegible]

Користуючись нагодою, хочу поздоровити людей з другою річницею незалежності України. В Україні є і ресурси, і потенціал, є працьовиті і розумні люди. Хоча не такою, якою їй належить бути, Україна таки стала державою.

Записав Костянтин ПАРИШКУРА.

Погляд із провінції

ЗАЛИШАЮСЯ ОПТИМІСТОМ

Кратенько — місто індустріальне, місто машинобудівника. Професійні, кваліфікаційні риси крामаторчан коче високі, а ось політичний... За останні 4 роки місто, на мою думку, ресурсувалося на падаючий рівень демократії. Після обрання нинішнього складу міської ради сформувалося досить сильна опозиція — дембюк, до якого увійшли як радикальні-реформатори, так і тверезомислячі вчорашні комуністи. Це опозиція більшості — очолює її депутат міської ради, народний депутат України Олександр Шеховцов. В той час ми могли мати багато чого корисного зробити для рідного міста, а головне — робили це. Та недовір'я С.Шеховцова потімським виїждівкам, на жаль, не дозволило з'ясувати, наскільки він попереду і скільки містених демократів, які так і не отримали належного гурту, досі вдає в політичній боротьбі. Більшість з них згодом скоїлися на різних компромісах із містечними псевдолидерами, керуючими міською владою. Залишилося капітрата зрадти тем землякам, які за них голосували. За таких умов існування дембюк вийшли із його складу і створили свою радикальну фракцію у міській раді — «Крайна», шобі якийсь вплив меканувати від політиків-примусованих і мігати, бачити, чим місто змінюється. Залишилося закінчити так само.

Сьогодні у людей, що стоять біля керма місцевої влади, не існує перепон для проведення своїх, переконаних, неаллопатричних і антинародних політики. У цих «воярських» устоїв з'являвся чудово нагода швидко і легко заганяватися. Певши, що такту владу, як і Верховну Раду, слід скорпіше переорієнтувати — не є сліпими: він має бачити, і він безсилля перед беззаконними починами морально дегенеративу. Коли у людини іде бажання — дістати кусень хліба, в суспільстві з'являється страшна «перспектива» — повернутися назад. До командно-адміністративної системи. Врешті-решт — до тоталітаризму.

І все ж я залишився оптимістом. На нашу долю випало жити в дуже молодій незалежній державі, де є, здається, все — хлібодайна земля, ріки і моря, а головне терпівці, робітники, розумні люди. І тому, попри все, я переконаний: ми разом збудуємо квітучу демократичну Україну. Тільки б скоріше побачити і загалом,

Віктор ПТИЦИН,
депутат Криваторської
міськради.

Донецька обл.

ФОТОФАКТ

Думку депутата С. Хмари додали до думки депутата Є. Гринівця і розділили на два. Отримав середньостатистичну думку просто депутата Верховної Ради ікимось знаком. А якщо не знайшлося? Якщо думку С. Хмари додали до думки Є. Гринівця і відняли думку О. Морозова? А потім ще 238 думок? А якщо думка С. Хмари не додалася до думки Є. Гринівця? Що тоді робити?

Олександр
КЛИМЕНКА.

Компетентно

**МИ — РОСІЯНИ,
АЛЕ ГРОМАДЯНИ
ШЕЇ ЗЕМЛІ!**

Депутата Верховної Ради Криму Івана Ходина, який давно, Росією, вивіз на українську землю. 12 років живе у Сибіру. Працює рад. інженером. Завдяки йому, директором районної ради, а нині заступником чл. Верховної Ради Криму «Крымские известия», став І. власним кореспондентом. Та коли газета стала на рейки антиукраїнського психозу, не роздумуючи, пішов до Києва. Зараз є... референт народно-депутата України, сенатора, постійної комісії по боротьбі з корупцією ВР України, члена комісії Глобального фонду прикладної теорії і аналізу року Конституції Республіки Крим, з якої його відлучено.

на своїх віршах і прозі, а також у своїх публіцистичних статтях і виступах на сесії ВР України в різночас критично спостерігає кризовий парламент.

— Мені дуже приємно працювати з Антонієм Гавриловичем, — каже Іван Ходікін, — він не тільки розуміє українську мову, але й російську культуру, але й мову з українською. Бо жинемо і працюємо на цій землі, бо є громадяни України.

Живе Іван Ходікін в районному центрі Родольському і на мост запитує: «Які свідкуєтьмуть у районі? Деякі не знають, де знаходиться районний центр». Переконаний, що немогут, у кожному та рідкогоса і в районному центрі відбувають урочний вечорні концерти колективів художньої самодіяльності. Сильські трудящини майже поногого значення, а в районному центрі відділять різні і планове за дариною, що значно перемає.

— Чи багато в районі патріотів Української держави?

— Відповідати можна однозначно: практично всі. До цього плічимаю район, у ньому щастя, не ділилися руки ніякого роду проросійських та сепаратистських рухів і партій, які каламутять народ. Кілька років, правда, приїздили глосависти «Республіканського дважения Крима», але колоспесники та робітники їм, як-то кажуть, аказали на дзері, просили не зважати працювати і спокійно жити у своїй державі. У тебе ніхто не ділить народ за національностями.

Олександр ПІЛАТ.

Фигура 3

Чемпіонат України. Вища ліга. Матч третього туру. «Динамо» (Київ) — «Металург» — 3:0 (2:0). 4000 глядачів. Голи: Леошенко (4,81), Лужний (39).
Першість України. Перша ліга. Другий тур. «Закарпаття» — «Привалдист» — 0:0, «Динамо-2» (Київ) — «Скала» — 2:1. Голи: Паршия (36,75) — у господарів; Радутко (90)

Спорт

— у гостей. «Дніпро» — «Прикарпаття» — 3:3. Голи: Остапов (20), Каретинский (41), Прохоренко (42) — у господарів; Хомія (50), Григорчук (55,65, з пенальті) — у гостей. «Хімік» (Северодонецьк) — «Артанія» — 3:0. Голи: Бабенко (30,44), Сахаров (60, з пенальті). «Сталь» — СК «Одеса» — 1:0. Голи: Олещенко (85). «Нафтовик» — «Металург» — 3:2. Голи: Зайков (19,50), Глячов (70)

— у господарів; Коваленко (33), Олійник (72) — у гостей. «Автомобіліст-СВТС» — «Еале» — 4:4. Голи: Мартинюк (11), Рудняк (61,69) — обидва за пенальті, Черновозов (83) — у господарів; Задворний (9), Деркач (17), Кулиш (55), Високос (88) — у гостей. «Нора-АМ Поділля» — «Десна» — 3:0. Голи: Ярменчук (17, за пенальті, 70), Харківченко (75). «Кристал» — «Хімік» (Житомир) — 0:0.

Лідирують севєродонецький
«Хімік», «Норд-АМ Поділля»
«Сталь», які набрали по 4
оки.

Летка атлетика

Чемпіонат світу. Штутгарт (Німеччина). Український спортсмен Сергій Бубка (Донецьк) здобув золоту медаль у стрибках з жердиною.

«ВАШІЙ ЗОВНІШНІЙ ПОЛІТИЦІ МОЖНА ДОВІРЯТИ»

У дипломатичних колах

— Пане посол, і нині у нас є люди, які вважають: навіщо нам була ця незалежність? Мовляв, так, жили за Гімлер, проте мали, хай і невеличкі, шмат хліба, але з маслом.

Стати незалежним було достатньо вирішено переважною більшістю народу України на грудневому 1991 році референдумі. Можу вас запевнити: уявіть світ сприйняв це рішення з великою повагою, одразу визнавав суверенітет України, вольованості її громадян. Те, що нині відбуваються певні економічні труднощі цього можна було очікувати. Вони завжди притаманні початковому періоду державного становлення.

— Ви досвідчений дипломат, сайдок здобутий Україною незалежності від самого початку. Що ви могли б сказати про її досягнення в міжнародній сфері? Чи очікуєте роботу ваших українських колега?

— З великим задоволенням і щирою повагою спостерігаю, як працює українська дипломатія. Адже розпочали її роботу було вкрай важко. Було багато фінансів, копійки. І все ж поступово, крок за кроком вони виграли неабияких успіхів. Україна стала повноправним членом світового співтовариства, має дипломатичні представництва у багатьох країнах світу. Зокрема, дуже активно працює наше посольство у Бонні. Як на мене, важливо й те, що українські заохплення політика має чітку лінію, й

Дипломатів, акредитованих у будь-якій державі, за прощину завжди очолює дуадам, у перекладі з французької — сторіжжю. На цю посаду представників дипломатичного корпусу серед своїх колег обирають найновачішого по найдовочінішого. Дубієм в Україні є Надзвичайний і Повноважений Посол ФРН Хеннінке Граф фон Бассетіц. Напередодні другої річниці проголошення незалежності України з ним зустрівся кореспондент «ГУ» Ігор Грушків.

можна довіряти.

Розмовляючи з вами, не можу не поцікавитися: як політика ФРН в Україні оцінює нинішній стан німецько-українських відносин?

Я розпочинав свою роботу у вашій країні ще 1989 року генеральним консулом Німеччини. Відтоді, після здобуття Україною незалежності, наші відносини набули нового характеру, самперд у політичній сфері. Поштожжю їм надали візиту державних дівич з обох сторін.

Наприклад, лише в 1992 році Україну відвідали 46 депутатів бундестагу ФРН. Дуже сприяв зміцненню двосторонніх відносин і візит федерального канцлера Гельмута Коля до Києва 9 — 10 червня цього року.

Тобто в політичній сфері проблем між нашими країнами нема. А в економічній?

— Хочу сказати, що за два останні

роки в Україні значно зросла активність німецьких фірм. Однак для того, щоб реалізувати усі можливості взаємозвиногого співробітництва, непогано було б закрити його законодавчу основу. Йдеться про закриття іноземних інвестицій та діяльність закордонних підприємств в Україні.

— Пане посол, дуже дякую вам за розмову.

— Завершуючи її, бажано читачам «Голосу України», усім громадянам вашої країни поступу по шляху мирного існування України як великої і мирнолюбної держави в Європі. А як дивитися дипломатичного корпусу хоча нагості іноземних дипломатів, акредитованих тут, дуже зацікавлені в розвитку співробітництва їхніх держав і України, зроблять усе для того, щоб воно розвивалося й надалі.

Цитата минулих днів

«Центральним Комітетом Компарти України призначено необхідним узгодити контрольна-адміністративну роботу, націлену на розроблення програми акцій за зарубіжних буржуазно-націоналістических, соціалістических і клерикальних центрів, співдружжю на проблемах націоналістических, очікуваних, стремляючись досягти розуміння між народами нашої країни».

«Правда України», 15 августа 1987 г.

З життя діаспори

«ХТО УКРАЇНОЮ ЖИВЕ, НА НЕЇ МОЛИТЬСЯ І ВІРІТЬ...»

Другу річницю проголошення незалежності України 24 серпня святкують ут й інші землі, які мешкають за межами Батьківщини. Як поціновані голова секретаріату товариства «Україна» Станіслав Лазебний, цей день урочисто зазначають українці в багатьох країнах світу.

За кордоном проголошення незалежності Української держави відзначалося в Києві, коли Центральної Ради ухвалила IV Універсал. Проте, світове вітало недовго. Зважаючи на те, що Україна опинилася а «світ братніх народів», інші землі за кордоном відзначали цей день як радості, так і з смутком, зі сподіванням на

країну долю рідної землі. В той час відбувалися вечірки, на яких згадували про події і діячів Центральної Ради, виступали дітями, які щиро повернулися в Україну, Українство сдиалося — створювали нові організації.

Після десятиліть мрій про державність, проголошення 24 серпня 1991 року незалеж-

ності стало знаменним днем для усіх українців і зокрема, тих, які живуть у діаспорі. Важливо зазначити, що саме тоді й «знайшли» свою батьківщину наші земляки в країнах колишнього Союзу, які донедавна мали за «рідну» афорежурну СРСР. А нині в усіх нових незалежних державах відбувають заходи на відзначення другої річниці незалежності. Наприклад, навіть в далекому Усугрійску пройде літературний вечір, а в Хабаровську в Слов'янському центрі виступатиме ансамбль української пісні. Широку програму підготували й українці Казахстану (тут їх понад півтора мільйона). Знаємо, що святкову урочистість відбувають в українських осередках Прибалтики, Закарпаття, Молдови, держав Середньої Азії, в Москві та Санкт-Петербурзі.

Цього року до списку готувалися члени українських організацій, які діють в 56 державах далекого зарубіжжя. Насамперед, тут треба згадати широку програму, розроблену українцями в Канаді й Сполучених Штатах. Святкової заходів відбувають у Торонто, Вінніпегі, Едмонтоні, Монреалі, Нью-Йорку, Філадельфії та багатьох інших містах цих країн. В українських культурних центрах буде зачитано доповіді про сучасний стан в Україні, заплановано різноманітні святкові заходи. Найдишли відомості про те, що в Аргентині святкування підготували Товариством високошкільників і Товариством «Прогресс», активістами Українсько-аргентинського торговельного палати. Активно відзначатимуть річницю незалежності українці Австралії, і зокрема, в Сідней та Мельбурні. Всього, пам'ятають цей день українські осередки в європейських країнах. І навіть в Сербії, в ситуації дуже складна, наші земляки в місті Новий Сад зберуться на святковий вистіп.

В цей день відбувають також заходи, підготовлені товариствами за'аків з Україною у 30 державах світу. Адже за кордоном теж існують клуби прихильників України. Саме в рамках таких організацій група українських дітей перебуватиме в Монголії, де братиме участь у відзначенні другої річниці незалежності України.

Гортаючи пресу

НАД ПАРЛАМЕНТОМ МАЙОРІТЬ СИНЬО-ЖОВТИЙ ПРАПОР

«Парламент суверенітетів» окресляв центральна преса проголошення республіканського референдуму незалежності в серпні 91-го. Та хоч би й там баламутили з цього приводу в Москві, пресе цей акт завоювали. Після проваду серйозного пучу народи колишнього союзу й непомітно до помилки Союзом, що згоржував у своїх перемислях судомач червоного КГБ'ш та прихоло до нападів аполітичних диктаторів. А занадким поштовхом до розуміння та виявлення зголом рішення про «союзне розлучення» стало проголошення незалежності нової держави парламентом України 24 серпня. Ось що писали про це в наступні дні центральні газети ще «радянських» на той час республік СРСР.

«Правда Востока» (Узбекистан)
«Україна приєднала 24 серпня історичний документ — Акт проголошення незалежності України — і стала незалежною демократичною державою. Незалежна Україна як проваду демократична держава, керується загальнолюдськими нормами та принципами міжнародного права а національній сфері, декларувало про державний суверенітет України, забезпечити рідні політичні, економічні й соціальні права всіх громадян, цілковиту свободу розвитку всіх національних мов та культур».

«Турменська асера» (Туркменія)
Вірменська Рада УРСР на пленарній сесії 24 серпня проголосила незалежність України і створення самостійної держави

Україна. Вирішено 1 грудня 1991 року провести республіканський референдум щодо підтвердження акту проголошеної незалежності. Учасники сесії наголосили, що авторитарно-тоталітарний диктаторський переворот провадили завдяки протидії демократичних сил».

«Советская молодежь» (Латвія)
«Віднин час жовтою булає Батьківщина Раді України майоріть лише національний синьо-жовтий прапор. Таке рішення прийнято на сесії українського парламенту. Депутати схвалили Постанову Верховної Ради УРСР від 14 листопада 1990 року стосовно народного депутата С.Хмарні, проти якого було порушено кримінальну справу. Він зайняв своє місце в парламенті серед лівих».

«Естония» (Естонія)
«Про свою незалежність оголошують сепаратистські банди республік, серед них і Україна. Та якщо країна Балтії уже одержала офіційне визнання а боку деяких держав, то на Україну по-іпоному. Однак, щоб озброїти дозволу, то республіка ажно не поспішає відмовитися ступінчасту зверху зарпід співробітництва. Вона шукає шляхи до рівноправного партнерства».

«Летувос Айда» (Литва)
«На прес-конференції в Кракуку народилися ідеї завади завади, що Україна має бути незалежною. Він також зачитав заяву прес-центру ВР про те, що Україна, яка проголосила незалежність, не має жодних територіальних претензій ні до Росії, ні до інших республік».

ДЕ СОЛОДКЕ
С Л О В О
«СВОБОДА»

здобувалось гіркою ціною

Народний депутат України Олександр Шевченко — в недалекому минулому правозахисник, що переслідувався владою, голова Київської філії Української Гельсінкської спілки. Вважає себе людиною щасливою дола: за розслідування його «сепаратистської діяльності» вчора одержували платню працівники компетентних органів, нині та ж сама діяльність належить до його посадових обов'язків — Олександр Шевченко працює в постійній Комісії Верховної Ради з питань державного суверенітету.

ЯК ЖУРНАЛІСТ за фахом, я після закінчення обійшов всі без винятку київські редакції та видавництва в пошуках прати, але вдалося залуштуватися — а протекцією приятеля — тільки на посаду землекопа в київській археологічній експедиції. Сама годі на подвигі Києво-Могилянської академії буллодозери рили річчак під фундаменти опришкери і дідальні військово-морського чина члудна політична комісарів, викладаючи а сточища над кістками наших славних пред-

ТЕАТР ТИНЕЙ

На початку літа 1987 року з затисний при-
матий квартири на Дівовереному масиві з-
правив трояк людей, об'єднаних протендією ді-
ти. За участь у правозахисних мусі бусі
вистів 4 людини — напад асоціалістичні жінки:
Олена Гейко, Ірина Чорнякська, Леся
Тохарська — вже встигли набуті коштаб-
ного досвіду. Майже всі присутні — а універ-
ситетською освітою. То була час, коді кремля-
ські керівнітво намагалися поліпшити біль-
шовицький імідж перебуванняю юсистиною
— достояннюм асоціалістичні політичних в'яз-

Ось у тому говарівстві однодумців і акри-
сталізувалася ідея створення Українського
культурологічного клубу – для вивчення й
популяризації ірраційних здобутків національної
культури, ансатлення чорних плим у нашій
сторії, повернення заборонених імен україн-
ських діячів. По суті, це було продовження
нашої санітаризаційної діяльності.

Комсомольці Мінського району ажилажи наш клуб з кафе «Любана» вже після другого вечора, а кафебистські провокатори чатали на вулиці по дорозі додому. У залі «Сучасник» на Куреніаці зібрання УКК стали вже загальнокомсомольським явищем, тут уперше публічно говорили про масові репресії, голодомор 33-го, ялячення історичних цінностей, уперше ашанована пам'яті жертв комуністичної системи, зокрема В. Стуса, В. Марченка, Ю. Литаяна, О. Тихого.

Загаляючи на приватні квартири, УКР продовжує діяти, люда стояли навіть у коридорах. Ми пізнавали свою історію під гуління кобачів і виламуняння дверей, з перервіркою документа і викликами а міліцію, прокуратуру, в наступила судовими процесами (ну, освітять ж, смішніше, говорять районні суди), на маленьких міліції, пильні партійні й комсомольські ідеологі, керівника управління культури, колеги-журналісти — автори катеґоричносько-погрозницьких статей на кишат «Тетрадь тіней». Виходьте ж на світло та й поговори

Після саміадіятичної (!) перерах активістів УЖК відновили традиційні зібрання були пам'ятника Тарасу Шевченку — а березні та травні 88-го. Мине рік — і сюди прийдуть мігранські керівництво і Спілка письменників, а київські студенти розпочнуть національну революцію легалізацію в столиці права не залежності.

Наприкінці 80-их в Україні активно діє перша громадсько-політична організація «Українська Гельсінкська спілка». Її програма — це програма національно-демократичної боротьби за вільну економічну абстрактуру «УС» — економіка має швидко обурювати у боротьбі з «націоналістичною ідеологією». Прагнати телефонів і домашніх членів Спілки позначили за зобов'язання постійного просудування, їх та членів роду звільняють з терористичних анімів, а також з усіх видів економічних і політичних діяльності кожної мови УС, позначили на персональних кураторів-членів з групою організації та секцією на показати. Мені як голові Київської філії УС в районній, місцевій та республіканській прокуратурі по черзі розсилають письмові попередження: «У продовження антирадянської політики».

...1988 року, другу річницю Чорнобильської катастрофи, в Києві відбулася перша незалежна екологічна демонстрація. Ідея жодного політичного гасла, але рота спеціального призначення збівся з ніг багатьох демонстрантів, тягнє асфальтом за ноги, загорілося. В Ленінському райвідділі міліції застримали чоловіків і жінок змушувати роздягнутися догола, щоб не більше привнісити емоцій до події. Проте це не допомогло. Після першої демонстрації те що півтисячі присутнім **... Конституція: «...громадяни УРСР мають право на свободу зборів, мітингів і демонстрацій»**

цій». П'ятнадцять діб арешту оголосив мені суддя Ружицький без зайвих церемоній прямо в міліції.

мо і України. Цього разу місяці ми вирішили провести ще повільнішу демонстрацію з нимогою аялинта з міськ узянення решти українських політа'зів. Цього разу КДБ поставило каральні спектаклі за оригінальними сценарієм. Зранку шістьнадцятих Ямворіних керівник мабутьної (і) демонстрації оперетали групи схопили в різних місцях Києва і машини без номерів вивели далеко за місто та й там розстріляли беззахисних, а потім підняли їх на Мемі заштопану, а авто у глухих черепиць різних місц. Спасибі, цього разу хоч на воли закінчили.

Я спеціально вдався до екскурсії у минуле. Люди, загадайте, кожно гіркою ціною ми платили за наше прагнення до незалежності. Скільки принижень, брехні і фальші було а нашому з вами житті. За яким же «стабільним минулим» платять розчаровані економічними труднощами молодоті держави громадяни? За рабством?

ЗАКОН ІСТОРІЇ

[illegible]

Центральні засоби масової інформації суспільної країни, які ледь не із скреготом зловонним проїзують над парком суверенітету, галюкують над містом, не втрачаючи ні секунди, відстає від нас на подальші кроки, закладає провалу чергового діпного перевертну в Москві. Україна, мовляв, по-прежнему не в Європі, а в Європі не в Україні. Круїчюк? Янаєв? го, праміямі, сучасному керівництву Російської Федерації.

А в сьгодні, кому ми зобов'язані за 24 серпня? Мовляв, це не ми, це російські ведучі українського національного дуету, які, як умово творчі з золотистою сторін мило обіграві зберігати ідею незалежності. Мався блядський ідеал, який не виймає з України на Мавені, доглядає від Круїчюк студентам, оборончим Україна від фашистських та москволюбів більшовицьких загрозливих. Простіше казати, це не ми, це російські телевізійні від народження. А коля вже ближче до сьогоднішнього, го всі, хто домігся України, асистети проти нас заміном Московського нового

Два роки тому лєнінська теза «если мы потеряем Украину, мы потеряем все» знову стала закликом до дій. Коли в Кремлі зрозуміли, що новий союз буде союзом з Україною, і з цим підказкою, аварійний сценарій «ГКЧП», «Вєсенний», не Україна стала наступком так званого перевороту 19 серпня 91-го, а саме ці позиції привела до цих намітних подій. Скориставшись ж із ситуації! — то вже була справа техніки і, алєна, наша внутрішня справа. Наша незалежність не подарунком долі, Це закон історії.

Нині в Комісії з питань державного суверенітету, як і раніше, багато роботи. На жаль, сам факт проголошення Акта як результатів референдуму ще не означає припинення боротьби за незалежність. Ми розуміємо, що будемо грати, гаю, без економічних реформ, без політичних, без реформ в судочництві, в прокуратурі, в промислових, в сільськогосподарських компаніях, в освіті, в охороні здоров'я, в інших сферах життя громадян. Тому багато членів нашої Комісії включаються у вирішення проблем з постачанням енергоносіїв — це і сьогодні робота для збереження державного суверенітету. Українці наголошували, наголошують, хочуть, щоб Україна була енергетично незалежною, щоб не залежала від інших країн. Та, як писав поет, «Від колії до карачок так близько, тільки один тільки вигляд хребта...». Люди,

Одесь ШЕВЧЕНКО.

Фото Олександра ВАШЕНКА.

З прес-релізу Міністерства освіти

Сьогодні в Україні понад 19 тисяч шкіл.
З них: 15,5 тисячі — з українською мовою навчання, 3,4 тисячі —

За два останні роки відкрито 340 українських шкіл, 120 — з румунською, 89 — з угорською, 4 — з по-

Діє також 1400 факультативних груп, а яких значають угорську, румунську, болгарську, кримськотатарську, польську, єврейську, наоґрецьку, чеську, словацьку моан.

Слово рідне

Двадцять-п'ять година з життя міністра

[illegible]

— Наталю Георгіївно, дякуючи мені відомо, державну моду міністру оборони «ставили» саме ан. Для багатьох наших співвітчизників, які відіждуть до США, достатньо пірроку для аначення англійської мови. Скільки часу знадобилося Ко-
встинику Петровичу, щоб аначити українську?

Костянтин Петрович був надто сумлінним і дисциплінованим учнем. Спочатку ми інтенсивно зв'язувалися з ним протягом даох з половиною місяця тричі на тиждень по три години. Крім того, він багато працював самостійно, «спілюючи» з мого матеріалу, іноді навіть згадував, де він знаходив час для такої витівничої роботи. Хіба що анонсував у Вєсникіиного 25-го грудня добу... Але згодом ми своїм університетом продовжили це ще кілька місяців, тому що Костянтин Петрович — людина інтелектуальної, досконалий організм, який не втрачає бажання навчатися не просто «читати й писати» українською, а й аєстін дискусії, мислити. Мені приємно, що я працювала з людиною,

людиною, і не володіти державною мовою неможливо. Загалом же навчалися піароку.

— Пані Наталю, ви одна з небагатьох фахівців, хто володіє методикою викладання української мови іноземцям. У чому секрет вашої методики?

— Сама методика дуже нескладна, але важко її викладати. Треба

ив: траматизму, фонетичну, стилістичну, мовно-виразну, а також історично-культурну. Історично-культурна складова визначалася через творчість класиків української і світової літератури, публіцистики, історії України, її мистецтво... Власне, «робочим матеріалом» слугувало все, що допомагало збагнути менталітет української нації.

— За знаннями з української мови до нас заєхалися представники дипломатичного корпусу, уряду. От, слухаючи засідання Верховної Ради, у нас ніколи не виникало питання перетворити його на університет української мови?

— Знаєте, для ачителя найбільше нещастя не ті учні, які не можуть вивчатися, а ті, що не хочуть. Тому вважаю, народні обранці, якщо ви такими є, повинні прийти до неособистості володіти мовою Української держави самостійно.

— Дякую за інтерв'ю.
Вела розмову
Катерини КІНДРАСЬ

Цитата минулих днів

«Трудаці Радянської України становлять українську соціалістичну націю. Вони мають свою територію і державність. Разом з тим вони належать до нової соціальної й інтернаціональної спільноти людей — радянського народу».

Олексій КАРТУНОВ, науковець, «Комплексні ідеологічних

Київ, 1986 рік.

РЕФЕРЕНДУМ 1 грудня 1991 року зафіксував несприятливий розподіл голосів як за регіонами, так і за окремими соціально-професійними групами.

Як свідчать соціологічні дослідження, серед прихильників незалежності фактично представили літні люди старші 53 років і молюди до 35 років. У той же час серед противників незалежності люди стверджують, що переважають молоді респонденти (46 проти 24). Найбільшу підтримку ідеї незалежності здобула серед фактичною освітою, зайняття у сфері освіти або промисловості (особливо кваліфікованих робітників).

За незалежність України частіше голосували ті, хто сповідував переміну. Саме послідовники нових мовленнєвих і зростаючих тупцюваннях стало одним із загальних чинників, які підштовхували до залучення референдуму. Підтримка незалежності, за даними опитування, насамперед пов'язана з оптимізмом на соціально-економічному перетворенні. Зокрема, а регіонах проживання російськомовного населення 40 відсотків опитаних висловили референдуму позитивні оцінки, що зобов'язує незалежності підвищити рівень життя (не поділять) "Таким оптимізмом чергує оптимізм". На питання щодо "приоритетів незалежності" української держави респонденти (республіканські опитування наприкінці 1991 р.) на перше місце поставили доброту народу (62 відсотки). З мікроімпульс як на двадцять пунктів були названі: захист економічних інтересів, міжнародні співпраця, забезпечення порядку і макроекономічного середовища. Натомість тільки 13 відсотків назвали на особливу увагу: "Відносини з Росією". Для порівняння: в Києві подібної орієнтації притримувалися відносно менше респондентів.

Соціологія

ВІСНИК СВІДОМІСТІ

або Про що свідчили соціологічні дослідження в 1991 році і нинішньому

Головуюча населення за незалежність стверджували не тільки представники існуючої багатовікової Галицької, сільські досить рідкі доброту ідиотизму-розумування країн. З цієї точки зору незалежність набуває соціально-економічного забарвлення.

Яким же чином у перші роки незалежності реалізовано надії представників самостійного розуму України?

Дані соціологічних досліджень, проведених Інститутом соціології АН України на початку і в липні цього року, зафіксували стійку тенденцію заміщення оптимізму населення в якості першого рівня. Серед основних чинників, які впливають на соціальне самовідчуття громадян України, назвали три найважливіші: наявність турбот в першу чергу проблема харчування (їжі і забезпечення), вартість товарів і послуг, а також проблема злочинності. Природо обставинами, наскільки задоволені громадяни своїми матеріальними становищем.

Дослідження, проведене в липні цього року Інститутом соціології АН України спільно з фірмою СОЦІС-ГЕПІАЛ, свідчать, що рівень матеріального становища задоволені різною мірою менше

вільні тим, що погіршення становища викликане газом і сировиною шантажем Росії (34 відсотки). Інтересом амбіцій російського керівництва (31). Поруч з цим, частіше опитаних вважає, що українське керівництво також галузь розвитку "дисторсних" відносин сільською орієнтацією на розрив зв'язків з Росією. Який же висхід із становища?

Більше половини опитаних вважають, що Україні потрібно підтримувати зв'язки з Росією, поступово встановлюючи тісніші економічні зв'язки з іншими країнами світу. Тобто зовнішньоекономічне орієнтування України має бути вибірково збалансованим.

Проголошення незалежності дає шанс українському суспільству не відкинути до снігу ідиотизму-розумування країн з пристоїм рівнем доброту народу. Однак процес розбудови незалежної української держави синхронізується з поглибленням існуючої, а й наслідок, соціально-економічної кризи. Якіша незалежність почне асоціюватися з відсутністю людей і застосування існуючої ситуації, а в якій же місії серед окремих прошарків населення, що цілком морально виникли з краху окремих сегментів суспільства, намагання реалізувати соціальної структури.

За таких обставин "перення" приватизація стає проблемою соціально-економічного становища української спільноти. Згорів ідеї незалежності виходить з галузь оптимізму і оптимізму. Це має спонукати залучити до рішучої підтримки реформування економіки. У протинуючому жодні неможливо втримати ідею незалежності від дисидентів і очакі очакі.

Олександр СТЕПІНІЙ,
науковий співробітник
Інституту соціології АН
України.

Цитата минулих днів

"Нинішня Україна, відчувши нашім шляхом з усіма нашими республіканським у братньому союзі з російським народом, усіма нашими та родичами стислих країн, постало сьогодні як мотузок і перекресту республіканського, що має розвинути економіку, високий рівень національної освіти, самоврядування суспільства замість культури".

З виступу М. Горькова на зборі республіканців 101, партійної організації.

Київська Україна, 6 листопада 1985 р.)

"Античних людей у нас мало, а короти і недобрі наголою нас такі дуби багато. Обставинами, що неможливо втримати ідею незалежності від дисидентів і очакі очакі".

"Національна Трюбуна", 24 лютого 1985 р.

Огляд листів

Що писали і пишуть наші читачі про незалежність

1991: будемо передовою країною у світі

Завітав на протоколення незалежності, два роки тому сколикували, збурив людей до роздумів про долю самої державності, соборності, актичних днів. Свідченнями того були тисячі листів до редакції, автори яких палили підтримувати Акт про незалежність, який наслідок побачили... застерення. Багато в цих листах ми надрукували. А сьогодні наслідок думки і клям не надрукували. Але, якщо врахувати дописи. Ось що, зокрема, писав Н. КОРИНДІО в Івано-Франківській: «В незалежності наше спасіння й наша збудови». А буде незалежність, ми, будемо передовою країною у світі, бо наш народ робитиме, мурати і всі турботи усебічно подолає.

Повторю, листів з подібним висловлюванням було дуже багато. Була й така, що розповідала сумнівні дотоди.

Так, М. ЗОСИМОВ з Вільницької Запорізької області писав до редакції: «Хіба ми не домірили до незалежності, як залати управління державою, чи ми байдуже до нашої кінцівки і майбутнього, забувши уроки минулого?»

Тривожні думки зустрічалися тоді в листах напередодні референдуму через послання кампанії з боку Росії проти незалежності України. Ті, даючи відповідь тим, хто не сприймав ідею незалежності України, відкидали наші атаки про те, чому нашіх дописувачів мігрувати так: «Нам доцільно відважати чималим білим розумом. Це обставина реалізації, котрістю і в кінці добрих суб'єктів і друзини, які всі своїми статутами не ходять до чужого монастиря».

Що з листа Я. ЛЮТЮГО з Кривої Рогі. А білоруська В. СТЕЛІМАХ, яка мешкає в Вільницькому Донецької області, також у 1991 році писала темі редакції: «Яй робити розумно, як українці працюють свого відродження і національного розвитку не переконують, а сприяти цьому процесом. І чим більше ми поважати українців, тим більше вони поважатимуть росіян, протидіагностичні інших національностей».

1993: і при свічках згодні жити...

Промаякувала два роки. Дві роки нехитких випробувань, перебіжків. Шо тепер пишуть наші читачі про незалежність і чи вважали пишуть про неї? Пишуть, але значно менше. У частині листів та є слова тривоги. «Виділяючи думку рішучою сучасності об'єктивної України... київ К. ВОДОСІЛЬСЬКИЙ і К. К. — написав дуже мудрі й мужні, скажати рішуче «ні» чужим імперським замінами на нашу волю і самостійність... Хотілися вірити, що справедливості, аллофний духу переконують, що імперський шлях ієрархії автономії і Росії та України вилучити на шлях асоціального демократії, ціннісного взаєморозуміння».

У новому доріжчій частині листів незалежність аталудиться лише у зв'язку зі ставленням до проекту Договору про економічний союз.

Так, А. ПОТЕНІНІЙ в Українській Донецької області зв'язав: «Ми готові жити при свічках. Іти хліб і воно, але нікого не звинуватити український народ до буди-ного «союзу». Во вива

тільки одне не слово виспівало у нас зазвонорочення. Тільки не анімо, що так швидко намагалися провстати нашу волю, випли вистраждали в мукх незалежності?»

Такої ж думки і О. ЯКУВЧУК із селі Сіпичів Житомирської області. «Ми бачимо, чим, але одолюючи і викривлено відомості Росії розвивалися економіка України. Ізнову ми актуально до нового союзу, то й надали наша економіка так само розвиватиметься. І ми вічно залежатимемо від Москви».

А ось кілька авторів із багаторічних вважають: небезпечно для незалежності України є те, що починає чинити вплив Росії, який не має самостійності, не в патріотів своєї держави. Нам дуже турбує... пишуть вони... — що уряд веде до створення нової імперії над ішим нашою.

Щоб залишитися незалежними, треба...

На відміну від позаміжурочних листів, у цаторічній, деякі частіше зустрічаються поради, доповідання, які відістоє незалежності, проїти тяжкий шлях випробувань.

Студент із Луцька К. СЕДІВІШЕВ, звертаючись у листі до керівників держави, нагадує і радить: «Для кожної нації у світі повинні самостійності як біла тривога ідиотизму та дикровань мітків. Цей шлях був тернистий, похитлив і потім. Так само й ми мусимо, змичити зброю, будувати незалежну економіку, захищені країни виробництва, а не поглиблювати інтеграції».

Виділяючи відділку культури Анімаського райкомкому Одеської області В. СКОДОВ вважає, що в істому: «Останнім часом у військовій незалежності України, яка проходить випробування і деркалі, від чого потрібні і час, і наладити працю». «Ми постійно питання про те, як ми в нашіх справах, без ідиотичної мішури та тріскоті? І картки вважуватимуться не рідко-то гатунку. Але ми прийдемо в цей шлях, якщо анімою відістоє залучу відістоє, втримуючи з Боті, коли в нас буде диктатура ідиотизму, коли нашість настане час професіоналізм. Коли ставитимуться насамперед народність, чесність людських. І праця. Тоді наша незалежна Україна стане розвинутою європейською державою дуже швидко, не терпітиме долати висловлення нещодо наших Прем'єр-міністром Л. Кучмою тає послання: «Сьогодні наша держава, хочемо не потрібна, окремі країни кошишного Союзу».

Росія, для того, щоб викласти, життя на рівень перелових країн, відістоє незалежність, потрібно мати й сучасну технологію та культуру виробництва, високоякісну продукцію, власне паливо та багато чого ідиотичного, що, значить, залежить від людей, суспільства і держави. Для чого потрібні і час, і наладити працю».

Тож, підсумуючи, скажу. Листів про незалежність іти надходять значно менше, ніж два роки тому. Проте ідея життя, й багато чатівця нашість відістоєвати П. Що засвідчують укрини з наведених й інших висловлювань окремих редакційних листів.

Якід ГАЛЧЕНКО.

Знову в ярмо?

Нед Україною збирються чорні шмари. Народ знову витягнутий у ярмо. Відмініть попереднього від майбутнього поганами писи в назві. Коліс не бити в Союзі Радянських Соціалістичних Республік, і будемо в економічному союзі. Тобто знову спільна диктатура, знову пригноблення, знову керування «старший брат». Коли, не доведе ідиотизму, вже тріпуться, то як такі України не стане і вже нікого не буде.

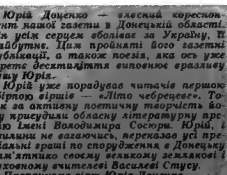
Наталія СИДОРОВА.
Херсон.

Невже історія не навчила?

Якідо, після смерті Б. Хмельницького була «Епоха козацької претендентів на гетьманську булаву, але неперемоги своїх сучинників, вступили в союз з різними ієрархіями, зокрема з Росією. Остання ж, в свою чергу, збудувала допомогу брала криючого ідиотизму по шмату суверенітету. І на пошлу суверенітету (Ідиотизму висува і історії? Минула «Росія» коштувала України добою. Невже нова будо дедаліше?»

Олександр СТЕПІНІЙ.

Київ.

«Наша мета». Торонто, 21
анстопада 1984 р.

РІДНА МО
 Страдищська мова шукася
 людшу,
 Приспане слово несе, як дитину,
 Мов карооке сумне немовля,
 Сиве і мудре, як Матір земля.

Мова Тараса, що та Катерина,
 Плаче над словом — безбачачком-сином,
 Плаagne співати йому

колискові
Пісні не чути. Приспана
слов.
Зболена мова вустами
блідим
В рідних краях жебракує
під тино.
Суржик, мов кляп,
розжисає у рот
Горе-нащадків козацького роду.
Батьківська мова, гучна,
солов'їн

В чому, скажи, твоя
смертна провина,
За що тобі це підпілля
— легальне—
Вічне тавро на одвічне
тигання?

Слово проскулося. Плаче на грудях.
Сльози солоні ковтає на лодях.
На рубежі. На фатальному розі.
Слово акраїнське жукає народ свій!..

Коли постало питання про референдум, який має підтвердити ухвалу Верховної Ради про проведення референдуму, Тернопільщина поспіль стала на цю доленуку акцію. Було створено Фонд державної акції, який збирав грошову частку внеску кожен трудовий колектив області і в усіх регіонах області. У Тернопільщині проголосували. На Радзі в Бєлєвдє Тернопільщина приймала дітей з Донбасу, які втратили батьків. Зв'язувалися з учасниками відвоювання національних традицій. Обласна Рада, в виконання своїх функцій, організувала зустріч українців угод на економічне співробітництво з західним регіоном України. Тернопільщина ввійшла до складу Вісхідно-Морських Сил України. Обласна організація Сили офіцерів ввійшла до державної організації. Тернопільщина ввійшла у військовий патріотичний виконаний молодіжний рух української державності.

[illegible]

врячує знижати темпи спаду виробництва, а такі відомі в республіці трудові колективи як виробничі об'єднання «Батум», поєднують у собі воду, сільководові та навіть підвішаний вилус продукції. Наші підприємства активно налагоджують зв'язки з іноземними фірмами, знаходять джерела сировини і ринки збуту, інтегруються у світову економіку.

В області успішно йде приватизація життєво важливих комерціалізація побуто, торгівлі і громадського харчування розпочалася «мала приватизація» промисловості, реформування агропромислового комплексу. На цьому — головному напрямі можливі вирішальні перемоги у змаганнях за економічний злет України.

Слово Українці!

Колі в січні цього року в Луганську урочи-
ще відкриває Українсько-нападненськй кул-
турно-просвітницькй цетр «Відродження».
Хто не міг собі уявити, що невдовзі стосуюк
дітей, які його створили і яких розділяє океан,
тануть не тільки дружи, а і близькородичи.
Завдан. працюючи в центрі, Руслан Веснесне-
вський з Тороно зпочаткувала проєкт «Прийме-
ть дітей», в коді реалізації якого вона не тільки
оставляв в дяткі будинки, школи, інтернати,
ікарні для скріт тонин одягу, їжі, ліків, медич-
нїх апаратур, а й самв взяла за дочку україн-
ськї дїтичкї.

— Ми працюємо у двох напрямках, — каже директор центру «Відродження» В. Єфанів. — По-перше, разом з Луганським педінститутом заплановано науково-практичну конференцію з питань України, виступи українських піснів, поезії, фольклорні експериди до населених пунктів. Де були видатні діячі української культури, пропонуємо читачам рідкісні нинішні з величезної бібліотеки, яку зібрав разом з канадцями. По-друге, матеріально допомагаємо дітям, особливо сиротам. Адже їм розбуловувати далі незалежну Україну, а для цього треба бути розумним.

І особливо цього дня ініціатори створення центру «Відродження» знову проведуть свої заходи в Луганську, Сєвєродонецьку. Діти-сироти держать подарунки, ліки, співають такі рази з осяями укрїнських пісень. Вони бачать, як бає про них держава, дбають укрїнці — і ті, хто поряд і ті, хто далеко за океаном.

Александр КОБЕЛЬНИК

НА ДИВО щедрий і за-
говятий видався пше-
нничий колос у госпо-
дарствах Онущирівського райо-
ну. На окремих площах зібра-
ли майже по 90 центнерів зер-
на з гектара. І це — на слаб-
ких, супіщаних ґрунтах, де рані-
ше й за кращих погодних

Стоїмо з начальником райсільгоспуправління Миколою Перепеляком край широкого клібіного поля колгоспу імені Паризької Бази, як він, знімаючи

— У чому ж причина таких небачених раніше результатів? — запитую.

— У господарях, — відповів Микола Васильович. — Нині вони самостійно впроваджують: кося, скіями і що сіяти. Без «примусово-добробольного принципу», як було раніше. Пригадую, ще колись головував у сусідньому селі таєжмаг.

лися шукати перепетивні сорти, крім рекомендаційних районів. На свій страх і ризик посіяв по пару «спартанку» і теж кожен гектар дав майже по 70 пентигерів зерна. Але за пари тоді по голівці не гляди. Була така рекомендація: не давати землі прогуювати, засівати всю, а результати були невеселі.

Тепер працівники колективних сільськогосподарських підприємств і фермери самі собі

господарі. Тож і шукають по всіх усадях елітне насіння. Проте, що і нападків із закордонних козаків на Кубані в історико-районні сорти швидко місцевої селекції. Покиля я повернувся не з порожніми руками. І тепер окупивші навіть на дніпровських крутозгинах збирають врожай не гірше, в окремих місцях навіть краще, ніж в Англії чи Німеччині.

Якщо в колосисті «Мир», де головував Перелешко, заведено в Краснодарському краї «сидіти» та чекати, коли на дніпровських крутозгинах та

тире, та на 200-гектарному полі, край якого ми зустрілися — аж по 73. А на окремих площах цього господарства «госта» з Кубані згадали вразити навіть досвідчених хліборобів — намолодили по 84 центи верна на круг.

Щедрий ужинок мають і в інших районах області. Тільки цілком реально, що кіровоградці по продають в засіки незалежної України мільйон тонн хліба до нового врожаю.

Микола ВОЛОК.
Кіровоградська область.

Микола ВОЛОК.
Городська область.

Наступний номер «Голосу України» вийде 26 серпня н.р.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.

Редколлегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (в.о.заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), І. ГРУШКО, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, Б. СИДОРЕНКО (заст. головного редактора), А. СОЛОНЬСЬКИЙ, В. СУПЛА (заст. головного редактора).

Адреса редакції:
252047, Київ-47,
вул. Нестерова

• ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-88-23.
• Рухомісіа не повертаємо.

За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.

- ♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- ♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (перш п'ятниці й понеділка) українською і російськими мовами.
Індекс 40935.
Загальний тираж 806.846.

Комбінат друку виданнями:
«Преса України» -
252047, Київ-47,
проспект Парм'янов, 58.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311159.

Газету набрано і зверстано в комп'ютерному центрі
«Голосу України».